

**Vyjádření České společnosti pro ekologii
k záměru zrušení přírodní rezervace Údolí Oslavy a Chvojnice
a péči o nástupnické rezervace**

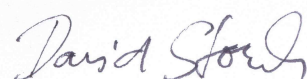
Česká společnost pro ekologii varuje před neuváženým postupem při územní ochraně vysoce cenných přírodních oblastí a navrhuje upřednostňování komplexní ochrany biodiverzity.

Ministerstvo životního prostředí oznámilo zrušení naší největší přírodní rezervace. Na sotva třetině jejího území mají vzniknout dvě národní přírodní rezervace. Jejich vytýčení i plánované způsoby péče o ně ale ignorují rozšíření a potřeby mnoha chráněných druhů, včetně deklarovaných předmětů ochrany. Plán tak zásadním způsobem ohrožuje přírodní rozmanitost území.

Po dlouhá staletí člověk v krajině vytvářel a udržoval pestrou, jemnozrnnou mozaiku pastvin, polí a lesů. Lidská činnost tak zajišťovala prostředí nezbytné pro světlomilné organismy, které tvoří podstatnou a nedílnou součást přírodního bohatství střední Evropy. Nahrazovala tím činnost velkých zvířat, která člověk vyhubil. V průběhu 20. století se ale situace zásadně změnila. Nové zdroje energie a agrotechnické postupy zcela proměnily využití krajiny. Pestrou, jemnou mozaiku vegetace nahradily rozsáhlé, jednolité plochy intenzivně obhospodařovaných polí, travních porostů a lesních plantáží. Místa, kde se intenzivně hospodařit nevyplatí, zarůstají konkurenčně silnými druhy, které vytlačují vše ostatní. Běžnou krajinu dnes proto obývá zlomek jejího nedávného druhového bohatství a početnost citlivějších druhů dramaticky klesla. Zbytky populací mnoha donedávna běžných rostlin, motýlů, brouků a dalších bezobratlých i obratlovců dnes přežívají na vzájemně izolovaných lokalitách. Jejich poslední útočiště jsou ale většinou příliš malá, než aby měly šanci se na nich dlouhodobě udržet. Bez nadsázky tak před našima očima probíhá kolaps druhové rozmanitosti střeoevropské krajiny.

Říční kaňony bývají díky přirozené pestrosti stanovišť centry přírodní rozmanitosti. Srovnání leteckých snímků z 50. let a ze současnosti ale ukazuje, že krajina v těchto územích velmi rychle zarůstá. Drasticky tak ubývá bezlesí a řídkých lesů a na ně vázaných organismů. To je také případ kaňonu řeky Oslavy na jihozápadní Moravě, kde přírodní rezervace Údolí Oslavy a Chvojnice chrání pestrou mozaiku stanovišť od skal a skalních stepí, pastvin, lesostepí a řídkých lesů po bučiny. Žijí zde unikátní, často zákonem chráněné druhy bezobratlých i obratlovců (např. ještěrka zelená, tesařík obrovský, páchník hnědý nebo krasec dubový). Roste tu téměř 800 druhů cévnatých rostlin. Pětina z nich je zařazena v červeném seznamu vzácných a ohrožených druhů a některé už u nás jinde nenajdeme. Vyžadují biotopy, které dříve udržovala pastva a další způsoby extenzivního hospodaření.

Dnes tyto biotopy potřebují péči. A naší povinností je hledat možnosti, jak tuto péči poskytnout. Hledat vhodný a ekonomicky reálný model hospodaření, který by umožnil zachovat přírodní rozmanitost tohoto mimořádně cenného území. Místo toho chce ochrana přírody vytvořit uniformní území s převážně neobhospodařovanými lesy. Zároveň se dobrovolně vzdává možnosti ovlivňovat podstatnou část jednoho z nejvýznamnějších kaňonů u nás tím, že přírodní rezervaci o rozloze 2310 ha chce nahradit dvěma malými národními přírodními rezervacemi (celkem asi 757 ha). Tyto snahy odrážejí nepochopení příčin ochuzování naší přírody. Z pohledu ochrany přírodní rozmanitosti jsou záměrem nesmyslným a nebezpečným. Jeho hlavním výsledkem bude zánik mnoha populací ohrožených, reliktních a navíc často zákonem chráněných druhů rostlin a živočichů. Apelujeme proto na kompetentní orgány, aby realizaci tohoto záměru zastavily.

Prof. David Storch, Ph.D. (za výbor ČSPE)

Podklady:

Oznámení návrhu na nové vyhlášení Národní přírodní rezervace Divoká Oslava a oznámení o možnosti seznámit se s novým návrhem plánu péče o ni vlastníkům pozemků (MŽP, ze dne 11. prosince 2014, č.j. 79170/ENV/13)

Oznámení návrhu na nové vyhlášení Národní přírodní rezervace Soutok Oslavy a Chvojnice a oznámení o možnosti seznámit se s novým návrhem plánu péče o ni vlastníkům pozemků (MŽP, ze dne 17. prosince 2014, č.j. 72293/ENV/14)

Anonymus (2014) Plán péče o Národní přírodní rezervaci Soutok Oslavy a Chvojnice na období 2015–2021; návrh na vyhlášení. Verze III. 72 str. + přílohy

Anonymus (2014) Plán péče o Národní přírodní rezervaci Divoká Oslava na období 2014–2021; návrh na vyhlášení. Verze IV. 48 str. + přílohy